

Adam Bodnar

VII.519.3.2018.AJK

Pan

Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęła skarga, w której podniesiono problemy związane z funkcjonowaniem kurateli sądowej. W związku z tym **pragnę zwrócić uwagę Pana Ministra na problem niedostatecznego systemu nadzoru nad kuratorską służbą sądową.**

Kwestia wykonywania obowiązków przez kuratorów sądowych była już przedmiotem badania Najwyższej Izby Kontroli¹ (dalej: NIK). Podczas kontroli przeprowadzonej przez ten organ badano m.in. czy właściwie zorganizowano pracę kuratorów sądowych, a także zapewniono niezbędną i wykwalifikowaną obsadę kadrową kuratorskiej służby sądowej dla sprawnego wykonywania zadań nałożonych ustawą o kuratorach sądowych.

Z przeprowadzonej kontroli² wynika, że przepisy powszechnie obowiązującego prawa dotyczące kompetencji nadzorczych Ministra Sprawiedliwości, odnosiły się zasadniczo do działalności administracyjnej sądów i nie zawierały postanowień, które wprost wiązałyby się z nadzorem nad funkcjonowaniem kuratorskiej służby sądowej. Po drugie, bezpośredni nadzór nad działalnością kuratorów sprawowało 45 kuratorów okręgowych, jednakże z ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych

¹ Por. <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/kuratorzy-sadowi.html>, data ostatniego dostępu: 21.02.2019 r.

² *Ibidem.*

(Dz. U. z 2018 r., poz. 1014) wynika tylko ogólna kompetencja nadzorcza kuratora okręgowego, bez określenia szczegółowych zasad wykonywania tych zadań. Po trzecie, kierownicy zespołów kuratorskiej służby sądowej nie zostali wyposażeni w skuteczne kompetencje i narzędzia do sprawowania nadzoru.

Niezależnie od powyższego dostrzeżono niejednolite zasady naboru i aplikacji kuratorskiej. We wszystkich skontrolowanych sądach okręgowych nabór kandydatów poprzedzony był postępowaniem konkursowym, niemniej nie zawsze nabór przebiegał w sposób gwarantujący dokonanie wyboru najlepszych kandydatów. Takie sytuacje miały miejsce z powodu braku ustawowo ujednoczonych zasad tego naboru. Określenie ramowego planu przebiegu aplikacji kuratorskiej powierzono kuratorom okręgowym, co skutkowało niejednolitymi w skali kraju rozwiązaniami w zakresie organizacji i przebiegu szkolenia aplikantów kuratorskich. Postulowane przez Krajową Radę Kuratorów wprowadzenie centralnego systemu szkolenia dla aplikantów kuratorskich pozostaje więc w dalszym ciągu aktualne.

Jeżeli chodzi natomiast o prawidłowość realizacji zadań i obowiązków przez kuratorów sądowych to z „Informacji o wynikach kontroli o wykonywaniu obowiązków przez kuratorów sądowych”³ wynika, że nieprawidłowości związane z działalnością kuratorów sądowych stwierdzono we wszystkich objętych kontrolą sądach. Na szczeblu sądów okręgowych nie ustrzeżono się uchybień związanych z zatrudnianiem aplikantów kuratorskich, przebiegiem aplikacji kuratorskiej oraz rozpatrywaniem skarg na czynności kuratorów sądowych. Kuratorzy zawodowi i społeczni w sądach rejonowych realizowali zadania nie zawsze w sposób zgodny z wymogami przewidzianymi prawem dla poszczególnych kategorii spraw. Analiza spraw realizowanych przez kuratorów sądowych wykazała, że nieprawidłowości bądź uchybienia stwierdzono w 45 ze 139 zbadanych spraw, tj. w 32,4 % przypadków.

Reasumując, w ocenie NIK funkcjonowanie kuratorskiej służby sądowej jest obarczone licznymi, istotnymi mankamentami o charakterze systemowym, które nie zostały dotychczas w pełni wyeliminowane z uwagi na niezakończenie w Ministerstwie Sprawiedliwości prac nad projektem kompleksowej nowelizacji ustawy o kuratorach

³ Por. <https://www.nik.gov.pl/plik/id,17871,vp,20456.pdf>, data ostatniego dostępu: 21.02.2019 r.

sądowych. Zasady podejmowania i wykonywania pracy przez kuratorów sądowych nie były jednolite i przejrzyste, a standardy obciążenia pracą nie przystawały do obecnych realiów.

Z uwagi na powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2018 r., poz. 2179), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o rozważenie podjęcia odpowiedniej inicjatywy legislacyjnej w tym zakresie. Proszę uprzejmie o poinformowanie mnie o zajętych w niniejszej sprawie stanowiskach.

Z wyrazami szacunku

(podpis na oryginale)

Do wiadomości:

Pan Krzysztof Kwiatkowski

Prezes

Najwyższej Izby Kontroli